

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Риндюк Інни Іванівни на тему:
«Адміністративна відповідальність за керування транспортними засобами у
стані сп'яніння в Україні та іноземних державах», подану на здобуття
наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право

Актуальність обраної теми дисертації. Однією з найбільш важливих проблем в нашій країні є безпека під час дорожнього руху. Беручи до уваги досвід інших держав, Україна може напрацювати комплекс підходів та заходів щодо розв'язання та поліпшення проблематики безпеки дорожнього руху, а саме керування транспортними засобами у стані сп'яніння в Україні та іноземних державах, що є досить ускладненою пострадянськими регіональними тенденціями розвитку. Законодавче регулювання кримінальної та адміністративної відповідальності за керування у нетверезому стані у європейських країнах передбачає жорсткі санкції. Керування транспортним засобом під впливом алкоголю, наркотиків або ліків є серйозним правопорушенням, незважаючи на обставини та особу водія.

Вибір теми наукового дослідження та її актуальність визначаються в першу чергу великим практичним значенням для удосконалення діяльності поліції та попередження фактів керування транспортними засобами у стані сп'яніння, а слід за цим і зниження рівня аварійності по цій же причині та характеризується недостатньою науковою розробкою широкого кола проблемних питань.

Одним із ефективних методів боротьби із численними щоденними порушеннями Правил дорожнього руху є посилення відповідальності за ці протиправні діяння. Кожного дня порушники завдають збитків на мільйони гривень, та призводять до загибелі чи травмування сотень людей. Така ситуація не може бути допустимою в сучасній державі та повинна бути врегульована на законодавчому рівні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження спрямовано на реалізацію основних положень розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2020 року № 1360-р «Про схвалення Стратегії підвищення безпеки дорожнього руху в Україні до 2024 року», Транспортної стратегії України на період до 2020 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.03.2011 № 190-р, Державної цільової програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху на період до 2016 року, схваленої постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2013 № 294, та Резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 24.02.2010 «Підвищення безпеки дорожнього руху у всьому світі на 2011–2020 рр.», до Плану імплементації актів законодавства ЄС у відповідності з Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 року № 213-р «Про затвердження плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України, Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», Державної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2023 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 21 грудня 2020 р. № 1287 «Про затвердження Державної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2023 року».

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020-2024 роки, затвердженої наказом МВС України від 11.06.2020 р. № 454, Стратегічного плану розвитку Національної академії внутрішніх справ на 2018–2024 роки, затвердженого рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 27.02.2018 р., та Напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2016–2020 рр. Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 30.10.2018 р. (протокол № 17).

Теоретичне значення отриманих результатів. Проведені автором дослідження дозволили йому розширити визначити правову природу, поняття, об'єкт і зміст адміністративної відповідальності за керування транспортними

засобами у стані сп'яніння; вказати недоліки та прогалини чинного законодавства та нормативно-правової бази, що регламентує відповідальність за керування транспортним засобом у стані сп'яніння; розробити рекомендації щодо усунення недоліків чинного законодавства, обґрунтувати пропозиції і рекомендації теоретичного та практичного характеру щодо вдосконалення існуючого механізму відповідальності за керування транспортним засобом у стані сп'яніння; розробити пропозиції щодо вдосконалення механізму документування (фіксації) правопорушень за керування транспортним з у стані сп'яніння; розробити пропозиції модернізації механізму прийняття рішень у справах про адміністративні правопорушення за керування транспортним засобом у стані сп'яніння; розробити пропозиції щодо посилення відповідальності за керування транспортним засобом у стані сп'яніння; розкрити можливість використання спеціальних знань у провадженні у справах про адміністративні правопорушення.

Ступінь обґрунтованості основних положень та висновків дисертації.

Риндюк Інна Іванівна у своєму дисертаційному дослідженні обґрунтувала мету та завдання дисертаційної роботи, актуальність теми, розкрила наукову новизну, теоретичне і практичне значення виконаного дослідження, виклала основні положення та висновки.

Автор вміло поєднала наукову і практичну діяльність, ґрунтовно проаналізувала теоретичний і практичний матеріал, сформулював на цій основі виважені й слушні висновки. Сформульовані у дисертації наукові положення, висновки і рекомендації мають належний рівень обґрунтованості та достовірності.

З дисертаційного дослідження вбачається, що робота виконана автором самостійно. Сформовані у роботі положення та висновки обґрунтовані на основі особистих теоретичних і практичних дослідженнях та певній емпіричній базі.

Написанням цієї дисертації авторка показала свою наукову зрілість, хорошу теоретичну підготовку, вміння аналізувати та узагальнювати фактичний матеріал.

Наукова новизна одержаних результатів. Полягає в тому, що дисертація є одним з перших комплексних досліджень з питань адміністративної відповідальності за керування транспортними засобами у стані сп'яніння в Україні та іноземних державах.

У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень і висновків, основні з них такі:

- вперше запропоновано запровадити до законодавства градацію проміле алкоголю в крові як кваліфікуючу ознаку за статтею 130 Кодексу України про адміністративні правопорушення і статтею 286-1 Кримінального кодексу України, відповідно до якої вміст алкоголю в крові особи на рівні від 0,25 до 0,5 буде тягнути за собою адміністративну відповідальність, а від 0,6 – кримінальну (с. 82).

- удосконалено визначення поняття та схарактеризовано сутність стану сп'яніння, запропоновано закріпити його на законодавчому рівні в статтю 16 Закону України «Про дорожній рух», позначивши приміткою, з таким формулюванням: стан сп'яніння – це стан здоров'я особи, обумовлений вживанням алкоголю, наркотичних засобів або лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, і виявляється в порушенні чи зміні психічних або фізичних реакцій та функцій, поведінці, що не відповідає обстановці, сповільненій або, навпаки, підвищеній жвавості чи рухливості ходи й мовлення (с. 54).

- вперше обґрунтовано доцільність об'єднання відповідальності водіїв та судноводіїв за керування транспортними засобами або суднами в стані сп'яніння в межах однієї статті (її частин), а також запровадження відповідальності як водіїв, так й осіб, позбавлених права керування транспортними засобами, які не є водіями згідно з Правил дорожнього руху (с. 153).

- дістали подальшого розвитку науково-теоретичні підходи до визначення адміністративної відповідальності за керування транспортними засобами у стані сп'яніння в Україні й іноземних державах, об'єктивно обумовлених

історичними, політичними, правовими, соціальними й іншими відповідними чинниками (с. 154).

Практична значимість отриманих результатів та їх впровадження в практику визначається їх практичною та науковою цінністю, а також використанням у: освітньому процесі – при підготовці навчальних посібників, науково-практичних коментарів до чинного законодавства, у яких розглядаються окремі аспекти застосування поліцейських заходів; під час розробки навчально-методичних матеріалів, які використовуються для підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників поліції; в процесі викладання таких навчальних дисциплін, як «Основи адміністративно-юрисдикційної діяльності», «Алгоритм дій патрульних поліцейських у різних ситуаціях службової діяльності (сценарії)», «Оформлення дорожньо-транспортної пригоди», «Порядок складання адміністративних матеріалів за порушення правил дорожнього руху», «Адміністративне право», «Публічне адміністрування», «Організаційно-правові основи діяльності підрозділу», «Основні положення правил дорожнього руху», «Правові підстави затримання», «організаційно-правові основи діяльності поліції»; правотворчій діяльності – для удосконалення законодавства під час розробки нових, а також при підготовці змін і доповнень до чинних законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів щодо керування тз у стані сп'яніння, як в адміністративному так і у кримінальному законодавстві. правозастосовній сфері – для удосконалення законодавства та відомчого нормативно-правового регулювання керування тз у стані сп'яніння, підвищення якості та ефективності діяльності поліції в системі службової підготовки поліцейських.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Однак, як і при дослідженні будь-якої складної і нової теоретичної проблеми, в зазначеному дисертаційному дослідженні міститься чимало спірних, неузгоджених і не зовсім обґрунтованих положень, які можуть стати підґрунтям наукової дискусії і напрямами подальшої розробки даної проблеми.

1. На сторінці 54 здобувач зазначає, що токсичне сп'яніння – це психічний

стан людини, викликаний вживанням психотропних та інших одурманюючих речовин (окрім алкогольних напоїв і наркотичних засобів). Під іншими одурманюючими речовинами слід розуміти психоактивні лікарські засоби або речовини, які не відносяться ні до алкоголю, ні до групи наркотиків, тобто снодійні препарати, психостимулятори, транквілізатори та інші, які використовуються в медичній практиці, а також ароматичні летючі речовини, вживані в промисловості і побуті – ацетон, бензин, хлороформ та інші. Ці речовини об'єднані назвою «токсичні», а отже, їх вживання викликає токсичне сп'яніння. Втім, було б доречно зазначити чи варто приділяти досить вагому увагу стану токсичного сп'яніння?

2. Додаткового обґрунтування потребують пропозиції здобувача стосовно автопілотних транспортних засобів. Постає питання, чи вдається можливим притягнути особу, яка керує транспортним засобом з включеною функцією «автопілота» до адміністративної відповідальності за порушення Правил дорожнього руху, зокрема за статтею 130 Кодексу України про адміністративні правопорушення «керування транспортними засобами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння»? (с. 143).

3. Здобувач зазначає, що відповідальність за керування транспортними засобами у стані сп'яніння часто змінювалась у різні історичні періоди і до сьогодення. Вказану норму права намагалась криміналізувати, але у зв'язку з тим, що не було налагодженого механізму документування у справах про кримінальні проступки таку норму скасували та повернули. У 2021 році знову поверну у кримінальну площину (с. 44). Чи підтверджує автор ту позицію, що постійно збільшуються санкції для притягнення до адміністративної відповідальності чи все таки потрібно перейняти досвід іноземних держав із вказаного питання.

4. Здобувач на сторінці 176 зазначає, що особливу увагу завжди приділяють посиленню відповідальності за керування транспортними засобами у стані сп'яніння при цьому не звертаючи увагу на сам механізм провадження у справах про адміністративні правопорушення та притягнення винних осіб до

відповідальності, адже не менш важливим є також процесуальні аспекти, які назріли. Хотілося б, більш детальноше уточнити, які саме процесуальні аспекти потрібно удосконалити?

Висловлені зауваження підкреслюють актуальність та важливість дослідження, носять характер побажань та не можуть суттєво вплинути на загальну наукову цінність рецензованої роботи та позитивну оцінку проведеного автором дисертаційного дослідження.

Дисертаційна робота Риндюк Інни Іванівни на тему: «Адміністративна відповідальність за керування транспортними засобами у стані сп'яніння в Україні та іноземних державах» відповідає галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283) п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження доктора філософії, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167. Риндюк Інна Іванівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

професор кафедри публічного права
Східноєвропейського університету
імені Рауфа Аблязова
доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки

М.В. Лошицький

